

Mons Lies opplevelser

Mons Lie

Min medisinske vandring

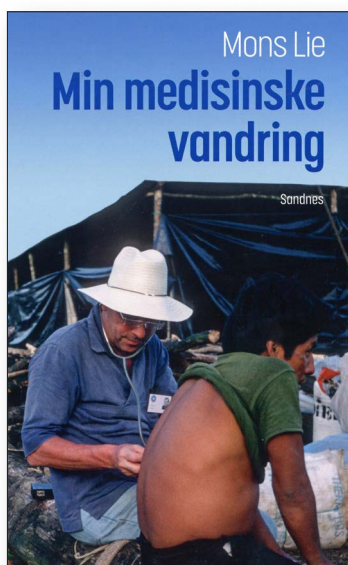
Rånåsfoss: Svein Sandnes Bokforlag, 2023

408 s.

ISBN 978-82-93903-40-6

Michael 2024; 21: 264–265

doi: 10.5617/michael.11451

Kirurgen Mons Lie har skrevet en 400 siders selvbiografi med en litt pompøs tittel. Han studerte medisin ved universitetet i Newcastle, kom hjem og styrte mot spesialisering i kirurgi ved Ullevål sykehus. Men i andre halvdel av 1960-årene ble Lie militærnekter, og det vekket et engasjement i politisk arbeid på venstresiden i norsk politikk. Dette kom til å styre store deler av livet hans.

Parallelt med spesialisering og doktorgrad ble han en ledende person i Sosialistiske legers forening og Klinikk for seksuell opplysning, etter hvert også som leder for Norske leger mot atomkrig. Han engasjerte seg i medisinske oppgaver i Cuba, Namibia, Nicaragua, Guatemala og Nepal. Som hjertekirurg i Tromsø startet han et bredt samarbeid med helseinstitusjoner i Arkhangelsk.

Mons Lie skriver lett og ledig, og det er utrolig hva han har opplevd. Særlig interessant er hans opphold og arbeid i utviklingsland. Legeyrket gir enestående muligheter til å komme nær inn på liv under andre himmelstrøk og ikke minst treffe modige kolleger som yter ideell innsats for medmennesker i nød. Men Lie gjør mer enn å betrakte. Han får

jobb som lege i et norsk helseprosjekt og drar i 1992 med kone og to barn til Nicaragua der de lever i et år under risikable forhold. Vel ti år senere bidrar han og hans kone Ane Hoel ved repatrieringen av flyktninger til Guatemala. Det står stor respekt av en engasjert lege som lever og praktiserer etter sin politiske overbevisning. Jeg kjenner nok av kolleger som krever politisk reform ut av dype sofaer, men i hverdagen nyter kapitalismens lune hygge.

Redigeringen av stoffet er ujevn. Forfatteren har klisterhjerne eller må ha gjort særdeles omhyggelige dagboksnotater. Men denne hangen til detaljer har klare svakheter. Alt skal med.

Mons Lie legger om kursen da han i 1996 begynner som sjef på avdeling for kar- og torakskirurgi ved Ullevål universitetssykehus. Organisasjonskonfliktene som preget sykehuset i disse årene var kaotiske, hvor hjerte- og lungesenteret sto sentralt sammen med rabalderet rundt rollen for Feiringklinikken. Lie avkler den uheldige rollen Feiringklinikken etter hvert inntok. Jeg er hjertens enig med ham.

Det er mye positivt å si om forfatterens eventyrlige reise gjennom livet. Men jeg blir slått av at denne boken ville blitt bedre og mer leservennlig om han hadde rendyrket opplevelsensrollen og kuttet ned på detaljer og revolusjonshistorie. Nå fremstår den som forsøk på å ri to hester. For det er Lies evne til å engasjere seg i menneskers problemer og se løsninger som bærer boken. For meg kommer høydepunktene mot slutten. Sammen med Ane foretar han en 640 km lang kanoreise på elven Onega til Hvitesjøen, en natur- og miljøskildring av land stedvis upåvirket av samfunnsutviklingen de siste hundre årene. Og til slutt en perle av en skildring av et besøk i Nepal som er berømt for sin satsing på øyehelse. Mons Lie har moden katarakt på venstre øye og aksepterer tilbud om ny nepalsk linse med glimrende resultat. Som opplevelsesskildring er boken en fulltreffer.

Stein A. Evensen

s.a.evensen@medisin.uio.no

Stein A. Evensen er professor emeritus og tidligere overlege i indremedisin ved Rikshospitalet.